હરિશ્ચંદ્ર.

—:o:—

નાટક તીન બાબકા,

જિસે,

મુનશી વિનાયક પ્રસાદ તાલિબને,

બાલીવાલા

વિકટોરિયા નાટક કમ્પનીકે વાસ્તે,

હિંદુ કિસ્સા હોનેકે સબબસે, હિંદી ભાષામેં તસ્નીફ કિયા,

ઔર

ખાસો આમકે લિયે

મી. જાંગીરજી આદરજી માસ્તર.

માલિક કંપની મજકુરને પહેલી બાર છપવાકે ઇજહાર કિયા.

ખપાટિયા ચકલા પર આવેલા શ્રી સુરત જૈન એન્જીન પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં

નારાયણરાવ રણછોડજી દેશાઇએ છાપી.—સુરત.

સન ૧૯૨૨

કીંમત ૪ આને.

તખ્તયે નાટક.

ઇંદ્ર..............................દેવતાવોંકા સરદાર.
વશિષ્ટ
વિશ્વામિત્ર } ....મહા રિષી.
શિવ....................સબકા નાશ કરનેવાલા તમોગુણી ઇશ્વર.
નારદ....................બ્રહ્મકા પુત્ર
યમ
કુબેર
વરૂણ } ....દેવતા.
અપ્સરા....................ઇન્દરકે દરબારકી ગાયન.
હરિશ્ચંદ્ર....................અયોધ્યાકા રાજા.
પ્રધાન....................હરિશ્ચંદ્રકા વઝીર.
સયનાપતિ....................લશકરકા અફસર.
મંગલ મિશર.....................હરિશ્ચંદ્રકે દરબારકા મસખરા.
તારામતિ....................હરિશ્ચંદ્રકી રાની.
રોહિત....................હરિશ્ચંદ્રકા બેટા.
નક્ષેત્ર....................વિશ્વામિત્રકા વિશ્વાસુ ચેલા.
અગ્નિસેન....................એક બ્રાહ્મણકે લિબાસમેં કુબેર દેવતા
કાલસેન....................એક ઢેરકે લિબાસમેં યમ દેવતા.
કાલકા નંદી....................અગ્નિસેનકી સ્ત્રી.
રાજકુમાર....................કાશીકા રાજકુમાર.

ચોબદાર, દેહાતી, મુખિયા, સિપાહી, યાત્રી, બન-માણસ, રાહદારી, કોતવાલ, શિષ્ય, રઅય્યત, દરબારી, દાસી, અપ્સરા, રામિશગર, પૂજારી, ફરિસ્તે, પરિયાં, વગયરા.

મુકામ—અયોધ્યા—કાશી.

ઇત્તિલાયે આમ.

યેહે કિતાબ મુતાબિક ઍકટ નમબર ૨૦) સન ૧૮૪૭ ઔર ઍકટ નમબર ૨૫) સન ૧૮૫૭ કે દાખિલ રજિસ્ટર હોકર તમામ હુકૂક ઇસકે **મી. જાંગીરજી આહરજી માસ્તર.** માલિક વિકટોરીયા નાટક મંડળીકેલિયે મહફુજ હયઁ. કોઇ સાહેબ બિલા ઇજાજત માલિકે મજકૂર સ્ટેજ પર ગાને યા છાપનેકા ઇરાદા ન ફરમાયેં, નફ્અકી ઉમ્મેદ પર નાહક નાહક નુકશાન ન ઉઠાયેં.

બનામે યજદાં.

હરિશ્ચંદ્ર.

નાટક તીન બાબકા

સબ—

જય જય ઇંદ્રાસન પતિ ગ્યાની, જય સુરપતિ રાની ઇંદ્રાની.
રસિયા, રસ ખાની, આગમ જાની, દાની, સહસ અભિમાની.—જય.
સુરજન પદ સંગી, સુખદાની, દુરજન, મદ ભંગી, દુઃખ હાની,
ભગતી ભગવાની, ગંધર્વીની, ગાતી તુમદર તાદાની.
તોરી, મુલતાની, કાફી, ધાની, રંભા, મેનકા, પટરાની.—જય.
કરુણાકે સાગર, ગુણકે આગર, નટવર નાગર નિરમાની.—જય.
બાદલ, બિજલી, બર્ખા પાની, પાઇ સબપર હય પરધાની.
હય પાનીસે આબાદાની, ઝન નન ઝન ઝન ઝન.
નારદ, સારદ, મુનિ, સયલાની, મહિમા સબને હય પહચાની.
ઇશ્વર ધ્યાની, સુરનર માની; જસકે જ્ઞાની, જાવેદાની,
ઝન નન ઝન ઝન ઝન, સન નન્ સન સન્ સન. છન નન છન છન છન..—જય.

ગાના ૨.

ભયરવી—સરગમ

સબ—તેરી સરકારી, હમ પર જારી, રખ્ખે કરુણાધારી,
દે આલી જગવાલી, સ્વર્ગ લોકમેં,
અયસાહી અધિકારી હમકો ઔર અયસાહી આચારી.—તેરી.
રાજ કાજ સરદારી, બલિહારી, બલિહારી,
ફૂલી સારી આસાઇશકી ફૂલવારી, જસકી બારી ગુલઝારી.
આઇ હય જબ સંકટ ભારી, ટાલી તુમને કર યારી.
અબ હિતકારી.—તેરી.

ગાના ૩.

શાકી—ઠુમરી.

નારદ—દિલ સદા ન પાવ ઇનસાન.
રહે હાર છાન છાન બુદ્ધિમાન, ગ્યાનવાન.—દિલ.
સચ્ચા રહનેકા થા વચન હરસે કિયા, કિયા, કિયા,
નરને ધ્યાન પર ઉસ વચનપર ન દિયા, દિયા, દિયા.
ઝૂઠી દુનિયાપર કુરબાન, હૈંય નાદાન ; ના ફરમાન.
માનવાલે શાનવાલે, ઊંચે ખાનદાનવાલે.
સરદારી ફરમાનવાલે, સારે જગસે હારે,
જગમેં આનકે હરબાન હૈય એ ધ્યાન, ના પરમાન.—દિલ.

ગાના ૪.

વિશ્વામિત્ર—ક્યાં જાના? ક્યા માના? ક્યા સમઝા? ક્યા જાના?
ગરમાના? ભરમાના? કરના બેકાર ઝક ઝક ઝક ઝક?
સંસારી, ઘરબારી, દુખિયારી, નર નારી
સતપનકે સાધનસે જાતે હયઁ હાર, છક છક છક છક.
કાંપ, કાંપ, થર થર થર થર! ભૂલ જાય ટર ટર ડર ડર
આય પીર નરકે સરપર, જાયે ધીર ફર ફર ફર ફર.
ક્યા મન માને, ક્યા અનજાને,
વાહજી! વાહજી! ક્યા કહના! ક્યા કહના!
અચ્છે આયે, ખાસે આયે,
છોરા નાદાનીકી બકબક બકબક.

ગાના ૫.

અલહિયા—દાદરા.

અપ્સરા—સત્ય સદન, ચરન જગત નાથ; પાપ હરન.—સત્ય.
રંક, રાય, કાલ ખાય, પુત્ર, નાર, ધન અપાર,
જાય નહીં સાથ, આય નહીં હાથ.—સત્ય.
[સબ વિસર્જન હોતે હયઁ.]

ગાનો ૬.

જંગલા—લાવની.

નક્ષેત્ર—મન મયલ મિટે, તન તેજ બઢે, દે રંગ ભંગકા લોટા.
સો રોગ ટલે, સો સોગ જલે, કરે ભંગ અંગકો મોટા.
જબ તાર જમે, બાજાર રમે, નવ હાથ બઢે જી છોટા.
તન સાફ, મન સાફ, હો સાફ આદમી ખોટા.—મન.
લે કંદ દૂધમેં ઘોલા, તો રંગ બના અનમોલા.
કરે પાર ભંગકા ગોલા હરબાર બોલ બમભોલા.
ઉઠ ભોર નહાકે ગંગ ચઢ લે ભંગ, જમા લે રંગ,
નિરાલે ઢંગ, દિખા દે જંગી કૂદી સોટા—મન.

ગાના ૭.

ખમાચ—દોહરા.

વિશ્વામિત્ર—ભલા નહીં નિર્દોષકો પહુંચાના નુકશાન,
પર જો કચ્ચાં હય ઉસે સંકટસે કયા હાન?
ઉત્તમકી ઘટતી નહીં સખ્તીસેભી તાબ,
હીરા ચઢકે ચર્ખ પર દિખલાતા હય આબ.

ખમાચ—ઠુમરી

કયસે કિસીકો રાચ જાન,
એ ભરોસે, એ ઠિકાને, કયૂં સુની હુઇ બાત માને?—કયસે.
બીચ જગતકે અનેકજન હયેં, કોઇ બુરે, કોઈ નેક ચલન હયેં,
એકસે સબકે જાન બદન હયેં, બે પરેખે કયા પિછાને?—કયસે.

ગાના ૮

Easter—Polka—Air.

નયે નયે ચલકે કલ બલ છલકે બાન ચલાવે સન નન સન,
ધર્મ પરેખું, સતપન દેખું, ખુબ લરાવું, મયેં તન મન,—નયે.
ખેતી બારી નાશ કરાવુ, ફિર જાકર મયેં માગૂં ધન,
યક મેસ્વાકો ભેજૂં, હર લે જાકર ઉસકે સબ સતપન.—નયે.
ફિરેં દુખિયારે દુખકે મારે, બને બેચારે બન. બન, બન,
દુખ ભરકર જો સત્ય રખે તો, જગ ઉસકો કહે ધન! ધન! ધન!—નયે.

ગાના ૯.

ઝિઝોટી—ગત.

ગાયને—

દાન, ગ્યાન, ધ્યાન, નિસ દિન તેરા પલ છિન યાવર સબપર.
જાન, પ્રાન, જાન, રખતી તોહે દુનિયા સારી,
જીસે પ્યારી, ધર્માચારી, જગધર સરવર.
માન ખાનદાન રોશન જયસે માહે અનવર,
મિહરે બરતર, નીત સયાઇ, છાઈ ઘર ઘર.—દાન.
પ્રજા પ્યારી, નર યા નારી, તોપર વારી ઓ હિતકારી,
જાનો તન, ધ્યાનો મન, માલો ધન, ગરદન સર.—દાન.
નામવર, દાદગર, જી વકર, જી હુનર.
હર ચમન, નો રતન, હરં સહર ખુશ ખબર—દાન.
દરબાર આલી સરકાર, સરકાર વાલી દરબાર,
હરકાર નેકી આસાર, હરબાર હામી કરતાર;
નેકી યાર, હો બિશ્વાર, આલમ યાર, હો બલહાર;
બર્ગો બાર, રહે ગુલજાર, દે હરબર, ફૂલે ખિલકર.—દાન.

ગાના ૧૦

બ્રહન્સ—લાવની.

શેર હજારો જિસને મારા, વ્હોભી હારા મખ્ખીસે,
પરમેશ્વરને માનુખકા અભિમાન ઉતારા મખ્ખીસે.
બીર બહાદુર, સૂર સિપાહી, આજિજ સારા મખ્ખીસે,
બતલાવો તો ચલતા હય ક્યા જોર તુમારા મખ્ખીસે?
કરે ગર્વ જો હાથી તો જાયેગા મારા મખ્ખીસે,
પરમેશ્વરને માનુંખકા અભિમાન ઉતારા મખ્ખીસે.—શેર.

ગાના ૧૧.

માંડ ગજલ.

હરિશ્ચંદ્ર—મેરે ગુલશનકા અગર કોઇ સમર કામ આયે,
ઇસસે ક્યા બઢકે હય, વ્હો આપકે ગર કામ આયે.—મેરે.
આજ હય; કલ નહીં, રહે દોલતે દુનિયા ક્યા હય?
યહી બિહતર હય કે સબકે મેરા જર કામ આયે.—મેરે.

ખાલ ઔર માંસભી કામ આતે હયેં હયવાનોકે,
હયફ! ઇન્સાન ન ઇન્સાનકે ગર કામ આયે!—મેરે.
પાંવ ખિદમતસે કભિ આપકિ હટનેકે નહીં,
કાટલો શૌકસે, મેરા જો ર્હે સર કામ આયે.—મેરે.

ગાના ૧૨.

વિશ્વામિત્ર—ધન્યરાજ ધન્યરાજ ધન્ય તેરા હય સમાજ.
ભકિતભાવ ગુનસુભાવ ગ્યાન ધ્યાન રાજતાજ.—ધન્ય.
રાજનિતી કે જહાજ બુદ્ધિસે ચલાયેરાજ,
દેખલેરા સીલશાંત મનભયો પ્રસન આજ—ધન્ય.

ગાના ૧૩.

તોરી ઠુમરી.

આજ અજબ હય બાત કયસી?—આજ.
દુખિયા આય કરનકો પુકાર,
નગર સગર, ડગર ડગર બહર બહર હય,
મોરે નગર ઉતપાત કયસી?—આજ.
કષ્ટ કઠિન કોઇ આન ઘેરે.
અયસો બોલ બચનસે જનાત કયસી!—આજ.

ગાના ૧૪.

કામોદ—કટાવ.

ઇસ પાપી પેટસે હારા, હય પેચ પેટકા સારા.
ઇસકે ડરસે હિચકારા, બકરી હય બાઘ બેચારા,
બમ્મહન, બનિયા બનજારા, સબકો ઇસ ઠગને મારા મારા!
મારા કઇ કઇ હારા, કઇ કઇ જલતા,
જબ ર્હે બલતા, કબ ર્હે ટલતા, ચલતા પલતા; પલતા,
બેટા જા લે રંગ રાગમેં, બાવા બાલે અંગ આગમેં,
સાધ સંતમેં, જોગ ત્યાગમેં, કોઇ જંગમેં. કોઇ લાગમેં,
મટક મટકકે તાન તોરકે, બટક બટકકે આંખ ફેરકે,
પગ પર પરકે હાથ જોરકે.
સૌ સૌ રસ્તે પેટ ફિરાવે, સબ યહ મત્તા નાચ નચાવે.
સભી સાધના હલકી; ભારી, નીચ; ઉંચકી તાબેદારી.

ભેસ બનાકે, કેસ બઢાકે, બયઠે જાકે નાકે નાકે,
લચ્છન બાવન લખ પન્ચાવન,
સૌ છબ ધારન. મતલબ કારન, જાચક મંગન, રંગતરંગન,
બચપન, લુચપન, સગપન, ઠગપન, સાધન લાખન,
ભેખ હજારન, સેવન બંધન, ફાંસી ગરદન,
ચોર, લુટારા વારા ન્યારા, સબકો ઇસ ઠગને મારા મારા.—ઇસ.

ગાના ૧૫.

સોહની–બહાર–ઠુમરી.

તારામતિ—જિયરારે કલ નહીં પાવો સરગી સ્તીમાંરી.—જિયરા.
કહીં નહીં ભાવે, કછુ ના સુહાવે,
હિયા ડર પાવે, બિહરત છતીયાંરી.—જિયરા
ધરકત આંસું ચઢ રહી સાંસ, જબ સુધ આતી,
ભર આતી છાતી, બિસરત બતીયાંરી.—જિયરા.

ગાના ૧૬.

સારંગ કહેરવા.

સબ દાસી—કરે તોપે દયા રઘુબીર, મહારાની ધીર ધરો—કરે.
શોક અગ્નિમે. દેહ ન બાલો ચિન્તા જલાવે શરીર —મહા.

ગાના ૧૭.

ગારા–ગત.

તારામતિ—રાત યક સપના મયેને બદ અય ધ્યારે આજ દેખા.—રાત.
જા પહુંચી મય યેક દેસમેં, હાય રાજન!
દુર હો જાતે ઉસકા રાજ દેખા,
જાતે ઉસકા તાજ દેખા, લુટ જાતે સબ સાજ દેખા,
સુખ પર પ્રરતે ગાજ દેખા.—સપના.
રાજ તારાજ દેખા, તાજ મુહતાજ દેખા,
રાજકે રાજાકો આફતમેં અય સરતાજ દેખા.—જા.

ગાના ૧૮.

ઝિંઝોટી—ગારા.

અપ્સરા—ચંદ્ર સૂર્યકે જોતસી બડે તિહારો તેજ,
સોભે સાહસ સતયતા, સુખ સંપતકી સેજ.
ચિરંજીવ રાખે સદા, દુધ, પુત, સંતાન,
રાજફલા ફુલે ફલી, રહે સદા કલ્યાન.

ગાના ૧૯.

કાલિંગરા—કહરવા.

હો ન દિલારામ, તો ક્યા દિલકો આરામ !
દિલકો આરામ, ન તો જીનેસે કામ.—હો.
આંખોનિ કાતિલકી બરછી હય મારી,
મયૈં બનકે મતવારી, હૂં કાતિલ પર વારી,
હય જીસે બેજારી ! લાચારી ! લાચારી !—ક્યા દિલકો.

શેઅર.

જિસકો અય રશ્કે સનમ તેરી અદા ભાઈ હય;
ઉસકો દૂરીમેં તેરી પાસે કજા આઇ હય.
ખાકે હમ ખુને જિગર, અશ્ક સદા પીતે હયૈં,
ઇસ મહબ્બતમેં હમેં દોહી ગિજા ભાઇ હય.—મયૈં બનકે.

ગાના ૨૦.

લહરા—સિંધુરા.

અસ્થાઇ—જાવોજી જાવ, બરે દાનકે દિલવાનેવાલે !
દાની કહલાનેવાલે, કહકર ફિર જાનેવાલે,
ઉલટા સમઝાનેવાલે, ધોકોમેં લાનેવાલે,
દેનેકે નામસે દો બાતમેં ડર જાનેવાલે !—જાવોજી.
દાના કહલાકે ફિર નાદાનસે નાદાની કયસી ?
જાચકકો જાંચકે, દેનેમેં આનાકાની કયસી ?
દુનિયામેં અયસે દાના, યઅને તુમ જયસે દાની,
તુમ હો ફિર કયસે દાની ? કમ હોંગે અયસે દાની !
જાવો ! જાવો ! બયઠો ! બયઠો !
અયસે ક્યા હો મુહતાજોંકો દિલવાને ખિલવાનેવાલે—જાવોજી.

ગાના ૨૧.

બિહાગ—ઠુમરી.

એરી હાંરી કાહે કાહે તૂ ન માને ગોરી ?
રાર કાહેકો કરત એો ગઁવારી ! મતવારી, નાબકારી, ઝોર, સારી,
કયસી એો નારી તૂ ઢીટાઇ કરત ?
ખોઇ તુને લાજ તોરી, સુધ ગઇ આજ તોરી—કાહે

કાહૂકે બચન માનત નાહીં કરદે ઇસી દમ ઇસે દૂર સિપાહી,
ચતુરાઇ, નિઠુરાઇ, બેવાઇ, બેસવાઇ.—કમળી.

ગાના ૨૨.

ભયરવી—સરગમ

સબ—જાવો નહીં હમકો છોરકે, આસકો તોરકે,
બિનતી માંગે નાથ, હાથ હમ જોરકે—જાવો.
રાજી કર લેંગે રાજાજી, રિષીકા પાંવ પર,
જર દેકર; ઘર દેકર; સર દેકર; હર ઔસર.
સાથ હમેં યા તો લો, જાવો નાહીં, જાવો ના માયાકો મોરકે—જાવો.
સમ્પૂરણુ સુખ સમ્પત સારી, જાન પ્રાણુ સબ હેચ,
જાન, માલ રહે કોન કામકો ? રાજ તેરે તાજ બિના આજ,
હરકી યારીસે, તાબેદારીસે, આહો જારીસે, સંકટ ભારીસે,
અયસી પ્યારીસે, વારેંગે હમ આપ પર.—જાવો.

ગાના ૨૩.

Jeremiah blow the fire Puff. Puff, Puff.—Air.

હરિશ્ચંદ્ર, તારામતી રોહિત, } અય સ્વામી, અબ જાતે હેં હમ, દો જાનેકા ફરમાન,
વિશ્વામિત્ર—જાવો, હટકા ફલ પાવો અપને જાકે, હો હયરાન !
ઈશ્વર તુમકો મેરી બાતોંકા જલ્દી દે કુછ ગ્યાન.
હરિશ્ચંદ્ર, તારામતી રોહિત, } રાજી હયં હમ ઉસ મરજીપર જો દિખલાયે ભગવાન
સબ—ઓ આયાલુ જગતનાથ ! હાય ! હાય ! હાય !
આજ હમ હુવે અનાથ ! હાય ! હાય ! હાય !
રનમેં, બનમેં છનમેં તેરા સાથી દીનાનાથ હો !
હામી હો તેરી અય નામી ! સતતા !

ગાના ૨૪.

માલકોસ—ગત.

હરિશ્ચંદ્ર—માના સ્વામીકા ફરમાના હમને માના મોતી.
આલમકી આફતસે દહશત કયા ?
જો હરકી બાજી ખેલેગા, સો પાસા ગમકા લે લેગા,
દુનિયામેં દુઃખ વ્હો ઝેલેગા

દરિયામેં ડૂબેગા, હોગા જિસકો લાના મોતી.—માના.
મર્દ હો દર્દસે મર્દ કયંસે ?
હિમ્મત હય જિસકી મર્દાના, ઉસકે હર આંસુકા દાના,
હય પહચાના મોતી.—માના.

ગાના ૨૫.

સિંધુરા—નટકા.

નક્ષેત્ર—
ખાવું મયઁ માવેકા મલીદા, ખાવું મયઁ મોતી-ચુર લારવા—ખાવું.
ખાવું મયઁ પૂરી, બાસોંધી વ ખસતા કચોરી,
ખાવું મયઁ શકરપાલા દો-સેરા—ખાવું.
ખાવું મયઁ સિખરન સુતરફેનિ, રેવરી, મલાઈ,
ખાવું મયઁ મથુરાજીકા પેરા—ખાવું.

ગાના ૨૬.

બિહાગ—પદ.

સબ સાધુ—હમેશાં હર હર નામ ભજતે રહો,—હમેશા.
સજન સંગત સંતકી સજો.
જો કરે સો ભરે, ભય હરે, જો ડરે તો તરે.
બિસર જા મત ફાંસ જમકો—હર નામ.
ડર હવસસે, કર નફસસે દુસ્મની.
મનકી, તનકી, ધનકી, મોહની, હય ફની,
ભર જવાનીમેં લે ગલે કફની,
જીન્દગાની ચાર દિનકી ચાંદની,
ફુલ અજલકી હય બની, સરપે ચાદર હય તની,
જલ્દ કરકે નેક કરની છોરો, તોરો, દમકો,—હર નામ.

ગાના ૨૭.

Maltics Schertish—Air.

સબ—નહિં નહિં નજર આયા કહી કોઈ નર,
થકે થકે ઢુંઢકર થકે સરાસર.
આને લગા ચક્કર, હાર મયે છક કર.
અરે અરે આજ મેરે બાટ તક તક કર,
બયઠો જરા ચલકર, ચયન તો લો પલભર,
દુટો આકે રાહગીર ફેર રાત ભર.

ગાના ૨૮.

ઝિલ્લા—કાફી.

હરિશ્ચંદ્ર—તારામતિ, રોહિત.

સરજનહારે પ્રભુ! નાથ હમારે, તો બિન પતિતન કોન ઉગારે?—સરજનહારે.
જો ભવ-સાગર ભાવ ભુલાયે, છિન તોહિસે નહીં ધ્યાન લગાયે,
વાહૂકો નાહીં તૂને બિસારે,—તો બીન
ગહરી નદિયા, નાવ પૂરાની, ધર્મ પવન બિના પાર ન જાની.
સત્ય સનાતન "તાલિબ!" તારે.—તો બીન.

ગાના ૨૯.

The servant at 44—Air.

સબ—આદમ! આદમ! કિસમતસે પાયે હયેં હમને ઇન્સાન!
ઇનકો બલ દેગે લે ચલકર, કર લેંગે તોરી જાન!
હમ કરૂ કરૂ કરૂ કરૂ તોરેંગે હડ્ડી, ચુસેંગે આંત,
હમ તોરેંગે સરકો તરૂ તરૂ મારેંગે ઉસપર દાંત.
ગાલ! ગાલ! ફુલે ઇસકે ગાલ!
ચરબી રોગનકી છાઇ કસી ગાલપર!
હમ લેંગે ઇસકે બાલ, હમ લેંગે ઇસકે ખાલ,
હમ નાચેંગે કુદેંગે અયસે હાલપર.—ગાલ.

ગાના ૩૦.

ઝિલા—લહરા.

ઇસ પાપી જગમેં ધન હય અયસે ધર્મી ઇનિસાનકો?
ઇસ ધર્મીકો, જિસને દોલત ધનકો છોરા,
છત્રો સિંહાસનકો છોરા, દુનિયાકે દામનકો છોરા,
લેકિન નહિં સતપનકો છોરા.
સરપર ખેલા, સંકટ ઝેલા. રખ્ખા હય ઇમાનકો; ઇમાનકો—ઇસ,
અબ રચકે દીગર ઢબ કોઇ, ભારી દુઃખ ડાલું અબ કોઇ,
નીકલે જિસ્સે મતલબ કોઇ, મુઝકોભી માને સબ કોઇ.
ઇંદ્રાસનમેં દઅવા કરકે; જો આશા સો પુરા કરકે,
બાજી જીતુ, કિર્તી પાવું, રખ્ખું અપની આનકો મયેં આનકો—ઇસ.

ગાના ૩૧.

દેસ—નટકા.

રોહિત—કયસે ધરૂં મય તો ધીર, હાય! મા, કયસી કરૂં મયેં!—કયસે

આવાકો દુઃખ મોસે દેખો ન જાવે,
ઉઠતી કલેજેમેં પીર! હાય! મા, કયસી કરૂં મર્ય—કયસે.

ગાનાં ૩૨.

કલ્યાન પદ

સબ—ધન ધન નિરંજન! તૂ સનાતન! તૂ કૃપા જન!
દાતા દુઃખ તારત—ધન
આથી નહીં માંસ; ધન, કાથ ન દેં રૂપ; તન,
હય તૂ ભય હારન, અવિનાશી શંભૂ—ધન.

ગાના ૩૩.

ભયરવી—ખિમટા

સબ—ઉમાપતી નમૂં નમૂં સરણગતી નમૂં નમૂં
જટાધારી સંગ લીયે, પારવતી નમૂં નમૂં—ઉમાપતી
કરો મહાદેવ દયા, હરો દુઃખ પીર બિથા
તેરા નિત નામ રટન, જતી, સતી, નમૂં નમૂં—ઉમાપતી.

ગાના ૩૪

સિંધ કાફી—ઠુમરિ

હરિશ્ચંદ્ર—કહીં અબી હીલા ધંધા કોઇ ના મિલા.—કહીં.
ઘુમે સબ નગરીમેં મારે મારે હમ ઘરઘર છાનકે—કહીં.
જો કોઇ દેખે આંખ ફીરા લે,
આશકે મારે હમ હારે, હારે હમ ઘરઘર છાનકે—કહીં.

ગાના ૩૫

જંગલા—ઠુમરી.

તારામતી—પ્યારા હમારા તૂ હમે દે આગ્યા જાનેકી.—પ્યારા.
ઇશ્વર ઇચ્છા જયસી હય તો લાગે કૌન ઉપાય,
ફેર બદા જો મિલના હો તો ફેર મિલુંગી આય,—પ્યારા.
હરિશ્ચંદ્ર—પ્યારી હમારી જાન નહીં કલ તુઝ બિન પાનેકી,
દૌલત, સમ્પત, અનધન લક્ષ્મી, તન, મન, જીવન જાય,
નાર જો તુમ ન હો ન્યારી તો કયસે જીના ભાય?—પ્યારી.
તારામતી—પ્યારા તૂ હમેં દે આગ્યા જાનેકી.
સતપન જાને દૂં ન તુમારા, દે દૂં અપની જાન,
સત્યપતિ રહિયો પિયુ પ્યારે! બિનતી મેરી માન!—પ્યારા.

ગાના ૩૬

ઝિંઝોટી—ઠુમરી.

રોહિત—અરે નહીં મોહેકો છોર જારે !—અરે !
હાય ! છોર જાતું કયસે ? થયન કયસે પાવું મર્ય,
ઓ હમારે બાપ પ્યારે !—અરે !

દોહરા.

હરીશ્ચંદ્ર—પુત્ર કલેજા કઠિન કર, છોરો માયા મોહ,
લિખા ભાગમેં હય યહિ, વ્હો સંજોગ બિછોહ—હાય !

ગાના ૩૭.

સારંગ—ઠુમરી.

સબ—ખેલો કુદો, ખેલો કુદો, આવ ભાઇ ખેલો કુદો,
ગાવ, નાચોં, મસ્તી કરો, આવ જરા ખેલો કુદો,—ખેલો.
૧ લરકા—પઢતે પઢતે અંખી ફુટી,
૨ લરકા—લિખતે લિખતે ઉંગલી ટુટી,
૩ લરકા—છોરો છોરો માથાકુઢી,
સબ—આવ ભાઇ, ખેલો, કુદો,—ખેલો.
૪ લરકા—આયે નહીં. ક ખ ગ ઘ,
૫ લરકા—ભાય નહા, ચ છ જ ઝ,
૬ લરકા—દૂર કરો, ત, થ, દ, ધ,
સબ—આવ ભાઇ, ખેલો કુદો,—ખેલો.

ગાના ૩૮.

આશાવરી—પદ.

તારામતિ—શીવજી સરન તેહારી, દેવ બિશ્વનાથ ! નમૂં,
સીસ નવા નમું, નમૂં, માથ ઝુકા નમું, નમૂં,—સરન.
પતિ પુત્રકોં મેરે, રખ, બચાઇસે હરે ભરે, બદીસે પરે.
પાપી મયેં વિપ્રસે ભરી, બિપતા વિથાકી મરી;
કરો દયા, હરો મહા શોક મેરા, નમૂં, નમૂં.—સરન.

ગાના ૩૯

Henning's Violin Exercise No. 15.

તારામતી—હા બેટા! હા પ્યારા! કિસ નીંદમેં તૂ સોયા!
અય પ્યારા! મહપારા! આંખે તો ખોલ!
અય નાજોંકે પાલે, આંખોંકે ઉજિયાલે!
અય હારે, દુખિયારે! ઓ પ્યારે! ઓ પ્યારે!
જાગો તો અય બેટા! ઉઠો તો અય બેટા!
કુછ માંકો અય બેટા! મુંહસે તો બોલ?

ગાના ૪૦

ઝીંઝોટી—દાદરા.

રાજકુમાર—અકેલે પરે ભુલ હયેં રાહભાઇ.—અકેલે.
રાહ બતાદો મોહે રાજ મહલકી.—અકેલે.

ગાના ૪૧

Pippin Polka—Air.

અપ્સરા—જય ધર્મ રાજ! જય સત્ય સાજ!
મંગલ—જય તાજ છત્રકી,
નક્ષેત્ર—જય નક્ષેત્રકી,
સબ—જય ધર્મ રૂપ! જય સત્ય ભૂપ!
જય હરિશ્ચંદ્રકી! જય! જય! જય!
અહાહાહા! અહાહાહા! વાહ! વાહ! અહાહાહા!
વાહરે સત્યતા! વાહરે ગુણુ તેરા!
આહાહાહા! આહાહાહા! વાહ! વાહ! અહાહાહા!
જય હરિશ્ચંદ્રકી! જય! જય! જય!—જય.

